Scrisoare deschisă adresată Mitropolitului Moldovei și Bucovinei cu privire la venirea papei în orașul ortodox Iași

Înaltpreasfinția Voastră,

În aceste prime zile ale Sfântului și Marelui Post al Învierii Domnului, când Biserica noastră se pregătește să sărbătorească Duminica triumfului Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor din decursul istoriei, Vă adresez această epistolă prilejuită de anunțarea unui eveniment menit a produce tulburare în cugetele creștinilor ortodocși, **care se așteaptă din partea ierarhiei Bisericii noastre să respecte separația dogmatică dintre Ortodoxie și erezie**, trasată atât de clar de către hotărârile Sfintelor Sinoade ale Bisericii și sintetizată în *Sinodiconul* de condamnare a tuturor ereziilor ce se citește în Duminica Ortodoxiei în toată lumea ortodoxă.

Am luat la cunoștință încă de la începutul anului de faptul că papa roman Francisc va face o vizită oficială în România, la invitația Administrației Prezidențiale, a primului-ministru și a conducătorii cultului catolic din România. Informația a venit din partea presei laice, presa bisericească ortodoxă fiind foarte rezervată în această privință.

Aflăm din presă că președintele României a adresat o invitație papei Francisc de a face o vizită în România, că cu prilejul acestei vizite va fi vizitat Palatul Patriarhal, că Preafericitul Patriarh Daniel va avea o întâlnire cu papa, că acesta din urmă va discuta și cu membrii Sfântului Sinod, și că "**cei doi conducători ai Bisericilor Ortodoxă Română și Catolică vor rosti o rugăciune comună în Catedrala Neamului, momentul fiind deschis publicului**"[1].

Informațiile din presa laică sunt confirmate, cu excepția rugăciunii comune, și de către Patriarhia Română, de către purtătorul de cuvânt al instituției, care afirmă, într-un duh pur ecumenist, că:

> *Ne bucurăm că vizita a fost confirmată şi în virtutea vechilor şi bunelor relaţii dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Romano-Catolică, relaţii întărite de vizita Papei Ioan Paul al II-lea din anul 1999 şi reînnoite acum prin apropiata vizită a Papei Francisc. Acesta va fi primit de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în cadrul unei întâlniri al cărei program urmează să fie anunţat.* ***Bunele relaţii dintre cele două Biserici*** *au fost şi sunt manifestate inclusiv prin ospitalitatea de care se bucură comunităţile de români din multe ţări, mai ales din Italia, unde multe dintre parohiile româneşti îşi oficiază slujbele religioase în biserici puse la dispoziţie de comunitatea catolică locală. Precizăm că vizita Papei Francisc în România are loc în urma invitaţiilor oficiale adresate Sanctităţii Sale de Conferinţa Episcopilor (Catolici) din România, de preşedintele României şi prim-ministrul României[2].*

Dacă presa laică nu are nicio problemă în a numi Biserica Ortodoxă a lui Hristos și cultul catolic "cele două Biserici", surprinde extrem de neplăcut faptul că Patriarhia Română, la cel mai înalt nivel, folosește această denumire inacceptabilă sub aspect teologic.

Din bucuria exprimată de către purtătorul de cuvânt al Patriarhiei deducem că președintele României a avut acordul (cel puțin tacit) al Patriarhiei Române pentru a lansa invitația acestei vizite.

Consider condamnabilă justificarea de către Patriarhia Română a acceptării vizitei conducătorului celui mai mare cult heterodox de inspirație creștină într-o țară ortodoxă și în jurisdicția canonică a unei Biserici Ortodoxe locale prin recursul la "ospitalitate" și la eternul argument, folosit abundent și pentru a explica acceptarea denumirii de "biserică" dată ereziilor și schismelor de către sinodul ecumenist din Creta (aplicată în sens strict eclesiologic în comunicatul patriarhal, unde Biserica Ortodoxă și "Biserica Romano-Catolică" sunt puse pe picior de egalitate), potrivit căruia papa este primit în România pentru a răsplăti ospitalitatea catolică arătată față de românii din spațiul occidental de către comunității cultului catolic, în condițiile în care atât primirea „ospitalității" catolice de către românii ortodocși din Diaspora, cât și întoarcerea acesteia prin acceptarea vizitei papei în România cad sub sancțiunile canonice grave aplicabile celor ce întrețin legături cu ereticii, participă la slujbele acestora sau chiar slujesc în lăcașurile de cult ale acelora (can. 45, 64 ap., 6, 9, 33, 37 Laod., 9 Tim. Alex.).

Presa laică ne informează și că **clopotele catedralei mântuirii neamului vor fi trase pentru prima dată cu ocazia venirii papei Francisc**[3]. Sursa ne spune că Patriarhia a decis finalizarea instalării clopotelor până la sfârșitul lui mai, cele șase clopote ducând vestea venirii papei în catedrala mântuirii neamului pe o distanță de 15 km. Aceasta înseamnă că **papa va fi primit ca episcop al Bisericii lui Hristos în catedrala construită pentru a simboliza Ortodoxia românească**, în condițiile în care tronul episcopal al Romei se află în afara Bisericii de un mileniu.

La rândul lor, autoritățile comunității catolice din România ne informează că vizita papei "va avea în primul rând un caracter pastoral"[4], ceea ce ne face să ne întrebăm **ce drept legal au avut autoritățile statului român să pună la cale o vizită ce va avea un caracter pastoral și ecumenic**, și doar în ultimul rând politic (papa este șef de stat), când art. 9 (2) din legea cultelor 489/2006 le obligă să nu aibă nicio atitudine părtinitoare față de vreun cult anume din România?

Din siteul arhiepiscopiei catolice[5] din Iași mai aflăm că:

1. **Vizita papei va avea importante valențe ecumenice**, întâlnind creștinii catolici și **oameni de bunăvoință** (această expresie apare peste tot în comunicatul arhiepiscopiei, el desemnând cel mai probabil populația majoritară ortodoxă, pe care în Iași o păstoriți Înaltpreasfinția Voastră, din rândurile căreia cei mai mulți, educați ecumenist în ultimele decenii, sunt "oameni de bunăvoință" față de conlucrarea ereziei cu Ortodoxia și față de considerarea ereziei ca "soră" a Bisericii lui Hristos).
2. Tema ecumenistă a vizitei papei va fi "Să mergem împreună", iar logoul vizitei îi prezintă pe credincioșii catolici și pe "oamenii de bunăvoință" uniți în jurul unei cruci catolice.
3. Episcopii catolici din România îi îndeamnă pe credincioși și pe toți "oamenii de bunăvoință" **să se unească în rugăciune** pentru ca vizita papei să aducă roade bogate în viața spirituală a creștinilor…
4. În România vine "urmașul Sfântului Petru", care urmează a aduce inspirația de "a uni tot ceea ce este bun și valoros în favoarea țării și a bineului comun", "**să putem regăsi voința dialogului între Bisericile creștine, pe baza respectului alterității**, care să unească energiile creștinilor…".

Am luat notă, în acest context, cu deosebită îngrijorare de afirmațiile primarului Municipiului Iași, potrivit căruia, cu ocazia papei Francisc în România și a venirii acestuia la Iași, "**Iașul va deveni unul dintre cele mai mari centre de pelerinaj ale credincioșilor de rit catolic**", fiind așteptați în capitala Moldovei și a Mitropoliei pe care o conduceți 120.000 membri ai cultului romano-catolic, care să se întâlnească cu conducătorul lor[6].

> *Iașul se pregătește să devină centru al papismului pentru o zi. Mai există mitropolie ortodoxă în Moldova?*

În acea luare publică de poziție, primarul Iașului și-a manifestat încântarea că în Iași vine un „reprezentant al celei mai influente Biserici din toate timpurile", că acest eveniment va face ca „în toate colțurile lumii să se știe că papa este la Iași" și că „toată lumea va afla unde este Iașul, ce reprezintă Iașul pentru România și Europa".

Vorbind despre pelerinii care vor veni la Iași, primarul municipiului a spus: "Așteptăm prezența unui număr foarte mare de persoane de cult catolic care vor veni din Ucraina, Moldova, Polonia, din celelalte regiuni ale României și **probabil foarte mulți ortodocși**. Din punctul nostru de vedere, va fi o prezență care va depăși de departe 100.000-120.000 de persoane"[7].

Hotelurile din Iași, ne informează presa, sunt deja rezervate aproape în întregime, în condițiile în care o cameră de hotel costă în acea perioadă în medie 1600 de lei[8].

Tot din presă aflăm că s-au deschis liste de participanți și că se eliberează bilete celor ce vor „să fie cât mai aproape de Sfântul Părinte", că papa se va întâlni cu credincioșii (nu știm și dacă cu „oamenii de bunăvoință") în fața Palatului Culturii, că "mulți tineri își doresc să fie voluntari și să ajute la organizarea evenimentului", care "**va intra în istoria orașului**"[9]. De asemenea, televiziunile au început o campanie foarte puternică de prezentare a evenimentului populației ortodoxe, invitată să meargă să îl vadă pe papa la Iași.

Organizatorii catolici ai evenimentului afirmă că: "**Ne dorim ca evenimentul să fie cât mai deschis pentru toată lumea, nu doar pentru catolici**... Foarte mulţi creştini doresc să participe"[10]. "Aşteptăm din partea parohiilor o

informare, o manifestare a dorinţei, să vedem unde ne aflăm, câţi vor dori să participe la întâlnirea cu Sfântul Părinte, şi apoi vom lua o decizia la nivel de organizare **care să nu presupună doar prezenţa catolicilor, ci şi a ortodocşilor** şi a persoanelor de alte confesiuni care doresc să asiste."[11]

Toate aceste pregătiri și mai ales cuvintele edilului Iașului par a fi spuse într-un oraș catolic, în care nici măcar nu există Biserica Ortodoxă. Se propune ca în toate colțurile lumii să se afle că Iașul ortodox este un centru de pelerinaj catolic mondial, o citadelă a acestui cult.

Suntem conștienți și respectăm faptul că legile statului român impun o conviețuire pașnică între culte și dreptul unui cult de a-și manifesta liber și public forma sa de exprimare a sentimentului religios, că papa Francisc are garantat dreptul la liberă circulație (în măsura în care legile Uniunii Europene sunt convergente cu cele ale Statului Vatican), motiv pentru care nu așteptăm din partea nimănui să militeze pentru interzicerea oficială, legală, a vizitei papei în România sau a întâlnirii cu coreligionarii.

Îi respectăm pe concetățenii noștri membri ai cultului romano-catolic și nu dorim să îi discriminăm, să îi insultăm, să le încălcăm dreptul la conștiință religioasă sau să instigăm contra lor sau a conducătorului cultului pe care îl profesează.

Petiție împotriva venirii papei în România

Toate demersurile noastre, inclusiv petiția contra venirii papei în România, publicată pe siteul *Mărturisirea Ortodoxă*, au ca scop conștientizarea credincioșilor ortodocși că această relație de "ospitalitate reciprocă" propusă lor cu ocazia acestei vizite este contrară tradiției și practicii canonice ortodoxe, întrucât teologia romano-catolică a fost condamnată ca eretică de cel puțin două sinoade ale Bisericii Ortodoxe (desfășurate în secolul al IX-lea și în secolul al XIV-lea), rămase în conștiința ortodoxă ca ecumenice, iar pretinsa ridicare a anatemelor din 1965 dintre Biserica Ortodoxă și Roma catolică este considerată un act ecumenist (sancționat la acea vreme de personalități precum Sfântul Paisie Aghioritul, episcopii Ținuturilor Noi din Grecia prin întreruperea pomenirii patriarhului ecumenist Atenagora) care nu justifică în vreun fel această apropiere dintre Ortodoxie și catolicism și cu atât mai puțin considerarea cultului catolic ca "Biserică soră".

Biroul Antieretic al Sfintei Mitropolii a Pireului: Contribuție pe tema întreruperii pomenirii

Îi respectăm, sub aspectul conviețuirii pașnice în societate, pe concetățenii noștri de confesiune romano-catolică, **dar adevărul teologic nu poate fi negociat sau eludat, așa cum nu poate fi nici dreptul nostru, al creștinilor ortodocși, de a protesta democratic, civilizat și în cadrul legal față de această vizită, pe care o considerăm inoportună, deoarece își propune încă din sloganul sub care se desfășoară un program prozelit de tip ecumenist**, lucru ce rezultă și din comunicatele oficiale ale autorităților catolice, adresate, după cum s-a văzut mai sus, **"oamenilor de bunăvoință" sau chiar direct ortodocșilor**.

Pentru toate aceste motive, respectuos Vă întreb, ca pe cel ce ați primit de la Hristos însărcinarea de a păzi turma credincioșilor din Moldova de toate amenințările la adresa credinței ortodoxe și de "lupii înțelegători" de tot felul:

1. **Sunteți de acord cu poziția exprimată de către purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române, care a vorbit despre "relațiile dintre cele două Biserici", punând pe picior de egalitate Biserica Ortodoxă, Biserica unică a lui Hristos, cu o comunitate religioasă scoasă în afara acesteia pentru erezii dogmatice grave, în urmă cu 1000 de ani?**
2. Cum se împacă asigurările pe care credincioșii le primesc din partea ierarhilor după sinodul din Creta, că Biserica Ortodoxă nu a recunoscut niciun fel de bisericitate ereziilor și schismelor, că nu se face nicio concesie ecumenismului, cu acest discurs ecumenist al Patriarhiei Române, în care cultul romano-catolic este numit "Biserică"?
3. **Ce fel de simbol al Ortodoxiei românești este catedrala mântuirii neamului, dacă clopotele ei vor bate pentru prima dată pentru a primi ca pe un episcop ortodox pe conducătorul unei grupări religioase tăiate de la trupul Bisericii în urmă cu o mie de ani și aflate în afara Bisericii până în zilele noastre din pricina unor învățături eretice condamnate de două sinoade ecumenice, cel al Sfântului Fotie din secolul al IX-lea, și cel al sfântului Grigore Palama, din secolul al XIV-lea?**
4. **Care este poziția oficială a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei față**

de întreaga vizită a papei în general și față de pelerinajul de la Iași, în mod special, desfășurate sub sloganul ecumenist "Să mergem împreună!", adresat în mod evident și ortodocșilor moldoveni pe care îi păstoriți?

5. Care este poziția Mitropoliei Moldovei față de eforturile autorităților locale de a prezenta Iașul întregii lumi ca pe un centru mondial de pelerinaj catolic? S-au discutat la nivelul de cooperare între autoritățile locale și Mitropolie implicațiile acestui eveniment?
6. Are Mitropolia Moldovei și Bucovinei o evaluare a impactului pe care l-ar putea avea asupra populației ortodoxe o vizită de asemenea magnitudine, mai ales în contextul în care Biserica noastră folosește la cel mai înalt nivel un limbaj ecumenist în care catolicismului îi este recunoscut statutul de "biserică" și chiar de "biserică soră"?
7. **Are Mitropolia Moldovei și Bucovinei o strategie misionară prin care credincioșilor ortodocși să li se prezinte realitatea dogmatică despre catolicism și mai ales prevederile canonice referitoare la colaborarea cu acest cult, aflat în afara Bisericii lui Hristos, pentru a-i putea ajuta să se orienteze corect față de acest eveniment?**

Știm că uzanțele actuale fac ca relațiile bisericești să fie privite de către actorii implicați ca relații socia-politice oarecare. Un episcop este totuși un conducător al Bisericii lui Hristos în anumit teritoriu, având o datorie sacră față de turma încredințată spre păstorire, indiferent de mentalitățile sociale din anumit moment istoric.

Pe tronul Mitropoliei Moldovei au stat mitropoliți pe care, pentru viața lor și pentru modul în care au păstorit turma, Biserica i-a canonizat în rândul sfinților. Unul dintre aceștia este și Sfântul Mitropolit Iosif cel Milostiv, pe care Biserica noastră l-a trecut în rândul sfinților în 2018 și îl prăznuiește la 26 ianuarie în fiecare an.

În perioada în care am lucrat la Iași, am auzit o istorie foarte interesantă de la un avocat octogenar foarte cultivat, ca mulți dintre locuitorii pitorescului oraș, mai ales în ceea ce privește bogata istorie a urbei.

Istorisirea sa se referă la o întâmplare din viața sfântului mitropolit Iosif cel Milostiv. V-o relatez, cerându-Vă iertare dacă ați citit-o deja în paginile portalului *Mărturisirea Ortodoxă*:

La Iași, în perioada interbelică, a venit Regele României într-o sâmbătă seara la un banchet oferit în cinstea unui eveniment special. Bal mare la Palatul Roznovanu, din centrul Iașului. La un moment dat, își dă seama regele că mitropolitul nu se află în sală și întreabă într-o doară: „Înaltpreasfințitul nu a fost invitat?”. În stilul servil specific, autoritățile locale au trimis imediat pe cineva la mitropolie, la chilia mitropolitului. „Regele a întrebat de înaltpreasfinția voastră, veniți repede la bal, numaidecât, e foc etc.”. Mitropolitul a ieșit din chilia sa și le-a spus: „Rugați-l pe Majestatea Sa să mă ierte, dar mâine am Sfânta Liturghie și trebuie să mă pregătesc”.

Amploaiatul s-a întors speriat în bal, i-a spus, alb la față, regelui că mitropolitul nu vine pentru că are slujbă. Regele a întrerupt distracția și a zis: „Domnilor, pentru că Înaltpreasfințitul are slujbă mâine, vă rog să ne risipim acum și să ne revedem mâine după amiază”. Balul s-a destrămat pe loc, regele s-a dus și s-a pregătit și el pentru a participa la slujbă, a participat, iar a doua zi, după amiază, balul a fost reluat, mitropolitul a venit a salutat pe toată lumea și a binecuvântat evenimentul care l-a cauzat, apoi s-a retras, așa cum cere legea canonică, iar ceilalți și-au continuat distracția.

Această istorioară ne arată relația sănătoasă existentă în Iașul acelor vremuri între un mitropolit ortodox și un rege născut în cultul romano-catolic. Fie ca ea să Vă inspire în a lua decizia corectă față de problemele delicate pe care le ridică vizita papei în România și mai ales în Iași și de **a reaminti autorităților locale ieșene că în Moldova există, pe lângă cei 200.000 de romano-catolici, aproximativ 4 milioane de ortodocși[12], pe care îi păstoriți**, motiv pentru care un asemenea eveniment nu se poate realiza fără acordul **și, mai ales, împotriva voinței Bisericii majoritare,** de ca și când aceasta nu ar fi existând.

Cu deosebit respect,

Teolog Mihai-Silviu Chirilă

Note:

[1]

https://www.qmagazine.ro/exclusiv-q-magazine-papa-francisc-si-patriarhul-daniel-se-vor-ruga-impreuna-pe-31-mai-la-catedrala-nationala/

[2]
https://www.stiripesurse.ro/patriarhia-romana-face-precizari-despre-vizita-papei-francisc-ce-au-decis-patriarhul-daniel-i-suve_1317104.html.

[3]
https://www.click.ro/news/national/clopotele-catedralei-mantuirea-neamului-vor-fi-trase-pentru-prima-oara-la-sosirea.

[4]
http://infosapientia.ro/comunicat-de-presa-papa-francisc-in-vizita-in-romania-vine-la-iasi/.

[5] Idem.

[6]
https://www.marturisireaortodoxa.ro/iasul-se-pregateste-sa-devina-centru-al-papismului-pentru-o-zi-mai-exista-mitropolie-ortodoxa-in-moldova/.

[7]
https://www.libertatea.ro/stiri/la-iasi-au-inceput-pregatirile-pentru-vizita-papei-francisc-autoritatile-estimeaza-120-000-de-turisti-hotelurile-sunt-rezervate-aproape-integral-2521537.

[8]
https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/vizita-papei-francisc-aglomereaza-hotelurile-la-iasi-1067256.

[9] https://observator.tv/eveniment/vizita-papa-francisc-iasi-inscrieri-283480.html.

[1 0]
https://www.dcnews.ro/papa-francisc-in-romania-cand-se-va-intalni-la-iasi-cu-credinciosii_634458.html.

[1 1]
https://www.cotidianul.ro/vezi-noi-detalii-despre-vizita-papei-francisc-in-romania/.

[12] https://ro.wikipedia.org/wiki/Portal:Moldova/Introducere.

Citiți și:

“Prințul Bisericii”, mitropolitul Teofan, încurajat să participe la împlinirea idealului religios al mozaismului